

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული
ლიტერატურის ინსტიტუტი
Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

კომპარატივისტული ლიტერატურის ქართული
ასოციაცია
Georgian Comparative Literature Association
(GCLA)

XVI საერთაშორისო სიმპოზიუმი
ლიტერატურათმცოდნეობის თანამედროვე პრობლემები
სოციალისტური რეალიზმის ეპოქა ლიტერატურასა
და ხელოვნებაში

XVI International Symposium
Contemporary Issues of Literary Criticism
Socialist Realism in Literature and Art

თეზისები • Theses

რედაქტორი
ირმა რატიანი

სარედაქციო კოლეგია
მაკა ელბაქიძე
მირანდა ტყეშელაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა
თინათინ დუგლაძე

Editor
Irma Ratiani

Editorial Board:
Maka Elbakidze
Miranda Tkeshelashvili

Computer Software
Tinatin Dugladze

© თსუ შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის
ინსტიტუტი, 2023
© TSU Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature, 2023

რაოდენ გასაკვირიც არ უნდა იყოს, საბჭოთა წარსული-სადმი „კეთილგანწყობა“ თვალშისაცემია დღესაც, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ისტორიაში 70 წლის განმავლობაში მთელი სიმძრაფით აისახა ისეთი მტკივნეული თემები, როგორებიცაა: კოლექტივიზაცია, დეპორტაციები, ომები, რეპრესიები და ა.შ. ეს გამოწვეული უნდა იყოს არაერთი ფაქტორით, ერთ-ერთი კი ისაა, რომ ნაკლებია საბჭოთა წარსულის გადაფასებაზე მსჯელობა. კვლევისას გამოიკვეთა ისიც, რომ, ერთი მხრივ, რეპრესიების წნები და, მეორე მხრივ, პროპაგანდა იმდენად ძლიერი იყო, რომ მთხრობელები ამ ყველაფერს გარდაუვალ აუცილებლობად აღიქვამენ.

ზეპირი ისტორიების თხრობის დისკურსული ანალიზი ცხადყოფს, რომ საბჭოთა პერიოდის ტრავმული მოვლენები მოქმედებს როგორც გამყოფი ხაზი, რომლის მიხედვითაც მონათხრობები სამ მნიშვნელოვნად განსხვავებულ პერიოდად იყოფა: „ის“, „მანამდე“ და „მას შემდეგ“.

Alyona Tychinina, Dan Paranyuk

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Ukraine, Chernivtsi

**The Book that was Destroyed in 1969:
the Transgression of Literary and Pictorial Narratives
by Ivan Drach and Tetyana Yablonska**

Since socialist realism mostly appears as a complete aesthetic and cultural paradigm, which is closely related to the previous historical stage, its experience seems to be both relevant and final at the same time. In Ukrainian culture, socialist realism is regarded as one of the

most controversial periods when art became an ideological tool of influence. What is more, it is impossible to comprehensively assess the XX century Ukrainian literature without studying the canon of social realism. After Stalin's death, socialist realism did not disappear at the stage of "decanonization" (1953-80s, according to G.Gunther); instead, its canon expanded, loosened, and got deformed.

This report is the analysis of the book by the Ukrainian Sixties authors – the poet Ivan Drach (1936-2018) and the artist Tetyana Yablonska (1917-2005) – which was published in 1969 but immediately destroyed by censorship because of its "Ukrainian bourgeois nationalism". However, the previously "shredded" album was restored and reissued in 2007. It is noteworthy that this fine arts and poetry project indicated the natural transgression (according to Foucault, going "beyond" and "through" the boundary) of the idiom of both eminent artists from socialist realism towards modernism after the "debunking of the cult of the personality."

Particular emphasis has been placed on the conceptual specificity of the publication, where Drach wrote a separate ballad for each of the 11 paintings by Yablonska. The chosen genre model is not accidental, since the ballad is typically marked with dramatic plot, lyricism, dynamic composition, and special life collisions. Moreover, it connotes with folk rituals (marriage, widowhood, visiting relatives), mythology (Leda and Lada), and archetypes (mother, child, widow), which were narrated in Yablonska's paintings. The "proximal" center and the crosscutting fictional imagological portal between the pictorial and poetic narratives is the image of a window. The blue-pink (Virgin Mary) and yellow-blue coloring of the paintings (absolutely new for Yablonska) is reproduced by alliteration, assonance, internal rhyme of poetry, deep metaphors (Virgin and Child), allegories (Grief, Harmony, Virtue, Meanness, Turmoil, Love, Fear), and symbols (birds, trees, a golden apple, a golden roccaille, an untwisted braid, a red ribbon, a

mirror, an axe). Numerous litotes, parallelisms, and refrains of Drach's verses go in tune with the folk style, decorative and ekphrastic nature of Yablonska's paintings (towels, wreaths, embroidered shirts, iconostases, photographs). The personosphere of the album depicts a panorama of generations (girls, women, men, children, grandmothers), as well as recreates the chronotopes of the past, present, and future. The book's "frontal" accents are laid on the hard-working hands and deep gaze of the characters, each of whom radiates joy of life, happiness, and Ukrainianness. Instead of "homo sovieticus," the compositional center of the book is taken by the national imagological codes.

Tinatin Tvalchrelidze

Tea Talakvadze

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Georgia, Tbilisi

(De)tabooed Individual Responsibility in the Literature of the 80s

In modern reality, the Soviet narrative is being actively researched, while the period when the imperialist rule was coming to an end is being actively discussed. In the age of freedom or the so-called "slavery", the purpose of literature is relevant to become a dictate of those values that are often forgotten in a conformist society when national identity is being formed. And the identity of a nation entirely depends on the narratives found in its collective memory. The democratic reality, the free space, the open borders showed that the topics that were taboo in the totalitarian era a few decades ago - honor, conscience, faith, morality - were presented by the literature of the 70s